

Datum: 03 juni 2025

Aan:

**de Minister Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, mevrouw F. M. Wiersma,
Afschrift aan de vaste Commissie voor LVVN**

**de Minister voor Buitenlandse handel en ontwikkelingshulp, mevrouw R. J. Klever,
Afschrift aan de vaste Commissie voor BZ**

Onderwerp: Stop Nederlandse export van pesticiden die in de EU verboden zijn

Geachte ministers, geachte Tweede Kamerleden,

Wij, Pesticide Action Network Netherlands, foodwatch Nederland, Greenpeace Nederland, Meten=Weten, Natuur & Milieu en WECF verzoeken u het thema “export door Nederlandse bedrijven van in de EU verboden pesticiden naar landen buiten de EU” en het “gedogen van het gebruik van in de EU verboden pesticiden door telers buiten de EU, onder het MPS-certificering systeem” op de agenda te zetten.

Samenvatting:

De export van in de EU verboden middelen door Nederland is in strijd met internationale verplichtingen zoals het Verdrag van Bamako, het Bazel Verdrag en het internationaal mensenrecht. Het leidt tot grote risico's voor de volksgezondheid en ecosystemen in de importerende landen, waar de regelgeving zeer beperkt is en benadeelt Europese boeren. In Nederland krijgen we deze verboden pesticiden terug op ons bord en in onze leefomgeving, door de import van voedsel zoals bananen, rozijnen en rijst en bloemen waar deze verboden stoffen op gevonden worden. Bij bloemen is het zelfs zo dat onder het (door Nederland opgezette) MPS-certificeringssysteem een groot deel van de in de EU verboden stoffen worden toegestaan in bloemen producerende landen zoals Kenia, Ethiopië en Colombia. Er is geen maximaal residu level (MRL) op bloemen, waardoor de aangetroffen gehalten hoog kunnen zijn. Zolang de EU deze export blijft toestaan, dringen we er bij de Nederlandse regering op aan om deze immorele praktijk te verbieden, zoals o.a. België heeft gedaan middels een Koninklijk besluit.

Europese Commissie

In 2020 beloofde de Europese Commissie de immorele praktijk van het exporteren van pesticiden die in de EU verboden zijn, naar landen buiten de EU aan te pakken. De toelating van deze pesticiden (werkzame stoffen) is veelal ingetrokken, omdat ze aanzienlijke risico's voor de volksgezondheid en ecosystemen met zich meebrengen. Ondanks deze belofte is er geen concreet voorstel gedaan, waardoor de Europese lidstaten nog steeds tienduizenden tonnen van deze gevaarlijke stoffen per jaar exporteren. Ook Nederlandse bedrijven exporteren jaarlijks duizenden tonnen pesticiden die in de EU en dus ook in Nederland verboden zijn, alsmede zaad dat met verboden pesticiden is gecoat.

Schending van internationale verdragen

Onderzoek door Center for International Environmental Law (CIEL)¹ komt tot de conclusie, dat de export van pesticiden door Europese landen die zij zelf hebben verboden, in strijd is met hun internationale

¹ <https://www.ciel.org/a-toxic-double-standard-analyzing-the-legality-of-the-export-of-banned-pesticides/>

verplichtingen en internationale verdragen. Volgens het onderzoek van CIEL verbieden Afrikaanse en Centraal-Amerikaanse landen, in het kader van het Verdrag van Bamako² en de Centraal-Amerikaanse Overeenkomst³, de import van pesticiden die in het land van productie verboden zijn of niet goedgekeurd. Dergelijke pesticiden worden als gevaarlijk afval beschouwd en de import ervan is verboden op het grondgebied van de partijen aangesloten bij het Verdrag van Bamako en de Centraal-Amerikaanse Overeenkomst. De export van verboden en niet goedgekeurde pesticiden naar deze landen schenden ook het Verdrag van Bazel.⁴

De milieueisen voor de toelating en toepassing van pesticiden zijn in midden- en lage-inkomenslanden in de regel zwak en gebruikers zijn zich vaak niet bewust van de risico's die deze middelen met zich meebrengen.⁵ Pesticiden producenten en bedrijven maken misbruik van de zwakste lokale wetgeving en het gebrek aan handhaving en blijven verboden pesticiden produceren en exporteren om er winst mee te maken. Dit is met name zorgwekkend voor landen in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.⁶ Op grond van het internationaal mensenrecht hebben staten de wettelijke verplichting om het recht op gezondheid van inwoners van derde landen niet te schaden door beleid met discriminerende effecten. Europese staten moeten er daarom voor zorgen dat hun beleid niet leidt tot inbreuk op het recht op gezondheid van inwoners van niet-EU landen, door verboden of niet-goedgekeurde pesticiden uit Europese landen te exporteren.

Het boemerang-effect

Via de import van fruit, groente en bloemen uit landen buiten de EU wordt de Nederlandse consument blootgesteld aan de verboden en giftige pesticiden die op deze producten terug te vinden zijn. Foodwatch analyseerde in 2024 de aanwezigheid van illegale middelen in de door de NVWA gemeten niet-biologische producten.⁷ Alle onderzochte bananen uit Colombia waren besmet met pesticiden die in de EU verboden zijn evenals 56% van de onderzochte rozijnen en 33% van de rijstmonsters. WECF maakt zich zeer zorgen dat giftige pesticiden residuen een groot risico zijn voor kinderen in Nederland.⁸

In 2022 en 2024 liet PAN-NL snijbloemen (boeketten) door een gecertificeerd laboratorium op resten van bestrijdingsmiddelen onderzoeken. In de boeketten werden tot 39 resten verschillende bestrijdingsmiddelen per boeket in hoge gehalten aangetroffen.^{9,10} Van de aangetroffen middelen zijn 30% tot 40% in de EU verboden. Het betreft pesticiden die zeer slecht afbreekbaar (persistent), kankerverwekkend, hormoon-verstorend zijn en/of zeer giftig voor insecten zoals bijen en/of waterorganismen. In tegenstelling tot verse levensmiddelen zijn voor sierteelt producten geen wettelijke maximale residu limieten (MRL's) vastgelegd.

Export door Nederlandse bedrijven

Exporteurs zijn verplicht om informatie over de uitvoer van verboden pesticiden bij de nationale overheid te verstrekken die dat doorgeeft aan de ECHA. In 2022 waren zes Nederlandse bedrijven van plan bijna 15 duizend ton (15 miljoen kilogram) verboden giftige pesticiden naar derde landen te exporteren.¹¹

² <https://www.bamakoconvention.org>

³ https://www.sica.int/documentos/acuerdo-regional-sobre-movimiento-transfronterizo-de-desechos peligrosos_1_82697.html

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/basel-convention-on-the-control-of-transboundary-movements-of-hazardous-wastes-and-their-disposal.html>

⁵ Pesticide Atlas 2022, p. 38, 39. <https://eu.boell.org/en/PesticideAtlas-PDF>

⁶ <https://www.ciel.org/a-toxic-double-standard-analyzing-the-legality-of-the-export-of-banned-pesticides/>

⁷ [https://www.foodwatch.org/fileadmin/-/NL/Campagnes_en_campagnethemas/Schadelijke_stoffen/Gifresten/Foodwatch - 2024 - De Grote Gifroute in beeld.pdf](https://www.foodwatch.org/fileadmin/-/NL/Campagnes_en_campagnethemas/Schadelijke_stoffen/Gifresten/Foodwatch_-_2024_-_De_Grote_Gifroute_in_beeld.pdf)

⁸ <https://www.wecf.org/nl/schadelijke-stoffen-en-pesticideresten-in-voeding/>

⁹ <https://www.pan-netherlands.org/blog/2025/02/12/verboden-pesticiden-in-boeketten-onethische-en-onverantwoorde-praktijken/>

¹⁰ <https://www.pan-netherlands.org/blog/2022/02/10/boeketten-met-gif/>

¹¹ ECHA export notifications <https://echa.europa.eu/nl/information-on-chemicals/pic/export-notifications>; de gedetailleerde data zijn door Public Eye verkregen via een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur bij het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA).

De exporteurs zijn Teleos Netherlands B.V., Arysta LifeScience Netherlands B.V., Certis Belchim B.V., UPL Benelux B.V., Simonis B.V. en Syngenta Seeds B.V. (tevens de grootste exporteur van zaad, gecoat met het verboden pesticide thiram).

Het grootste volume door Nederlandse bedrijven geplande export van zeer gevaarlijke pesticiden betreft: 10.000.000 kg van het insecticide/ nematocide 1,3-dichloorpropeen;

3.680.000 kg van het insecticide/ nematocide propargite;

66.000 kilogram van het fungicide thiram;

40.000 kilogram van het fungicide mancozeb

In de EU is **1,3-D** verboden omdat het waarschijnlijk kankerverwekkend is, giftig voor vogels, zoogdieren, insecten, risico's voor de mens zijn onvoldoende onderzocht, maar waarschijnlijk schadelijk voor reproductie en ontwikkeling.^{12, 13, 14}

Propargite is verboden omdat de risico's voor de mens onvoldoende onderzocht zijn; het middel is chronisch toxisch voor zoogdieren, zeer giftig voor waterorganismen; voor de mens mogelijk kankerverwekkend, schadelijk voor reproductie en ontwikkeling en hormoonverstorend.^{15, 16}

Thiram is verboden omdat bij het bespuiten voor gebruikers en consumenten een groot acuut risico bestaat. Thiram is voor alle toepassingen, ook voor zaadbehandeling, een gevaar voor vogels, zoogdieren, waterorganismen. Risico's voor de mens via besmet voedsel zijn onvoldoende onderzocht.¹⁷

Mancozeb is verboden omdat de stof geclassificeerd als toxisch voor reproductie categorie 1B, hetgeen inhoudt dat de stof nadelige effecten op de ontwikkeling van de foetus heeft. Mancozeb is erkend als hormoonverstorend.¹⁸

Onderzoek van Greenpeace UK uit 2023¹⁹ laat zien dat zeker 8 Europese landen in 2021 van plan waren om ruim 13.000 ton neonicotinoïden te exporteren. Meer dan de helft van deze export was bedoeld voor Brazilië. In 2021 is België de grootste exporteur, Nederland staat op de 5de plaats.

Stop de export van pesticiden die in de EU verboden zijn

PAN-NL en de ondertekende organisaties vinden de export van pesticiden die in EU verboden zijn onverantwoord en verzoeken de overheid het voortouw te nemen en deze onethische en immorele praktijk op z'n minst in Nederland te stoppen.

Op nationaal niveau is dit mogelijk. Bijvoorbeeld, na door Belgische en Franse Ngo's nationaal gevoerde campagnes tegen de export van in de EU verboden pesticiden, heeft in 2023 de overheid in België²⁰ en in 2022 in Frankrijk²¹ stappen ondernomen om de export van deze gevaarlijke pesticiden vanaf hun grondgebied te stoppen. Omdat in Frankrijk de regulering over de export van verboden pesticiden niet sluitend was, vinden de exporteurs helaas toch nog wegen om de export van in de EU verboden werkzame stoffen voort te zetten.²² Deze nationale besluiten om de export van EU verboden pesticiden aan banden te leggen, kunnen voor het Europees Parlement een motivatie zijn om dit thema weer op de agenda te zetten.

Uit een representatief onderzoek²³ in opdracht van PAN-NL uitgevoerd door de Marktpetiler, blijkt dat 82% van de Nederlandse burgers vindt dat de export van verboden pesticiden moet stoppen. 91% van de bevroagde Nederlanders denkt dat pesticiden die voor de Europese bevolking en natuur te giftig en dus verboden zijn, ook voor de bevolking en natuur in landen buiten de EU te giftig zijn.

¹² <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2018.5464>

¹³ <https://sitem.herts.ac.uk/aeru/ppdb/en/Reports/1.htm>

¹⁴ https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2022/740/oj

¹⁵ <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2013.3350>

¹⁶ <https://sitem.herts.ac.uk/aeru/ppdb/en/Reports/547.htm>

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1539335338923&uri=CELEX:32018R1500>

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020R2087&qid=1608132304092>

¹⁹ <https://www.greenpeace.org/nl/algemeen/58353/greenpeace-europese-unie-exporteert-meer-dan-10-000-ton-verboden-bijendodende-pesticiden-per-jaar/#:~:text=Greenpeace%3A%20Europese%20Unie%20exporteert%20meer,verboden%20bijendodende%20pesticiden%20Oper%20jaar&text=Europese%20landen%20exporteren%20op%20grote,voor%20bijen%20en%20andere%20bestuivers.>

²⁰ <https://www.ipsnews.be/artikel/belgie-neemt-voortouw-europa-met-exportverbod-op-giftige-pesticiden>

²¹ <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037547946/>

²² https://www.lemonde.fr/en/environment/article/2022/12/01/france-continues-to-export-ultra-toxic-pesticides-despite-ban_6006246_114.html

²³ <https://www.pan-netherlands.org/blog/2025/05/28/82-nederlanders-wil-exportverbod-verboden-pesticiden/>

In de EU verboden, maar niet buiten de EU

Pesticide Action Network (PAN) International heeft een zogenaamde geconsolideerde lijst van 586 werkzame stoffen die globaal het meest in de landbouw worden toegepast (stand 2024).²⁴ Deze lijst geeft aan welke van de 586 werkzame stoffen in welke landen verboden zijn. Van in totaal 136 landen is, voor zover aanwezig, informatie over de status van toelating verzameld. De geconsolideerde lijst is verre van compleet, aangezien veel landen geen lijsten van hun nationaal verboden pesticiden publiceren. De geconsolideerde lijst omvat vooral stoffen die als zeer gevaarlijk (Highly Hazardous Pesticides, HHP) zijn geclassificeerd. Van de 586 werkzame stoffen zijn 225 ooit in de EU toegelaten, maar naderhand verboden. Daarnaast zijn er 274 waarvan de producent geen (her-)goedkeuring in de EU heeft aangevraagd. In totaal zijn in de EU van de lijst dus 499 werkzame stoffen verboden; 87 hebben een toelating. In landen zoals Ecuador, Colombia, Ethiopië, Kenia waaruit Nederland veel bloemen importeert, zijn van de geconsolideerde lijst respectievelijk slechts 25, 41, 12 en 28 pesticiden verboden.

Wij vinden het onbegrijpelijk en onverantwoord, dat zelfs het door Nederlandse kwekers geïnitieerde MPS-certificering systeem, telers buiten de EU het gebruik van pesticiden toestaat die vanwege zeer toxische eigenschappen in de EU verboden zijn. De MPS-pesticiden MIND lijst omvat 753 werkzame stoffen²⁵ die lokale telers met in achtneming van de nationale pesticiden regulering in het betreffende land, mogen toepassen. In de EU zijn 420 werkzame stoffen goedgekeurd.²⁶

Wij verzoeken u, om in Nederland een einde te maken aan deze immorele handel door Nederlandse bedrijven op kosten van gezondheid en milieu en een wettelijk verbod te ontwikkelen die mogelijke “geitenpaadjes” door de exporteurs uitsluit.

Ook verzoeken wij u een regulering te treffen die Nederlandse bedrijven verbiedt om van niet-EU telers levensmiddelen en sierteeltproducten af te nemen, die bij de teelt pesticiden gebruiken die in de EU verboden zijn.

Graag vernemen wij uw reactie.

Hoogachtend,

Margriet Mantingh,
voorzitter Pesticide Action Network,
Mob. 0612532813

Namens: Foodwatch Nederland, Greenpeace Nederland, Meten=Weten, Natuur & Milieu en WECF.

²⁴ <https://pan-international.org/pan-international-consolidated-list-of-banned-pesticides/>

²⁵ De MPS pesticiden (MIND) lijst is niet openbaar toegankelijk

²⁶ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/active-substances>